

Informativni dokument

mart 2017.

CPT/Inf(2017)3

Informativni dokumenti se sačinjavaju po ovlaštenju Izvršnog sekretara CPT-a.

Namjera im je predstaviti standarde CPT-a o ključnim pitanjima. Međutim, ovi dokumenti nisu iscrpni, posebno u pogledu referenci na izveštaje CPT-a nakon poseta različitim zemljama.

Imigracioni pritvor

Uvod

- Imigracioni pritvor je primarni fokus rada CPT-a koji je obavio stotine poseta imigracionim pritvorskim objektima i izradio je detaljan set standarda.
- CPT standardi nadograđuju se na pravne principe koji proističu iz međunarodnih instrumenata o zaštiti ljudskih prava, kao što su Evropska konvencija o ljudskim pravima¹ (ECHR), Dvadeset smernica o prisilnom povratku Komiteta ministara², relevantni sporazumi Ujedinjenih nacija (UN), te Direktiva (EU) o povratku Evropske unije iz 2008³.
- Strani državljan može biti lišen slobode na osnovu navoda o kršenju zakona koji se odnose na strane državljane, kao što su nezakonit ulazak, nezakonit boravak, itd. Često se o takvom pritvoru govori kao o 'imigracionom pritvoru', koji je oblik administrativnog pritvora u većini zemalja članica Saveta Evrope.
- Prema odredbama člana 5. ECHR, ovaj oblik lišenja slobode je dozvoljen, pod uslovom da se preduzmu aktivnosti bilo s ciljem deportacije ili kako bi se sprečio neovlašćen ulazak u zemlju. Lišenje neregularnih migranata slobode ne sme biti ni arbitrarno niti automatska posljedica (navodnog) kršenja zakona o stranim državljanima. Drugim rečima, imigracioni pritvor trebao bi biti izuzetan, proporcionalan i, shodno tome, individualna mera koja je neophodna kako bi se sprečila nezakonita imigracija.
- U skladu sa svojom administrativnom prirodom, imigracioni pritvor ne sme biti kažnjavajućeg karaktera: to nije ni sankcija ni kazna. Stoga bi pritvorenim imigrantima trebalo pružiti i režim i materijalne uslove koji odgovaraju njihovoj pravnoj situaciji.
- "Tražioci azila" nisu "pritvoreni imigranti", iako dotične osobe mogu to postati ukoliko se njihov zahtev za azil odbije i njihov boravak u zemlji ne odobri.

¹ Posebno članovi 3, 5 i 8.

² CM(2005)40 final, 9. maj 2005; posebno Smernice 10 i 11

³ Direktiva 2008/115/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 16. decembra 2008. o zajedničkim standardima i procedurama u zemljama članicama za povratak državljana iz trećih zemalja koji se vraćaju nakon nezakonitog boravka.

Direktiva se odnosi na sve zemlje članice Evropske unije osim Ujedinjenog Kraljevstva i Irske. U meri u kojoj se to odnosi na one koji ulaze na teritorij bez odobrenja, primenjuje se na Dansku i zemlje pridružene šengenskom režimu (Island, Lihtenštajn, Norveška i Švajcarska).

1. Pritvor kao zadnja mera

- Lišenje slobode prema zakonima o stranim državljanima trebalo bi biti samo zadnja mera, nakon pažljive i individualne analize svakog **slučaja**. Pored toga, produženje potrebe za lišenjem slobode treba periodično analizirati. Alternativne (vanzatvorske) mere treba osmisliti i koristiti kad god je to moguće.⁴
- Kada god su tražioci azila lišeni slobode, kao izuzetna mera, do okončanja postupka po njihovom zahtevu, trebalo bi im omogućiti širok spektar mehanizama zaštite u skladu sa njihovim statusom, idući izvan onih koji se primenjuju na neregularne migrante i koje bi trebalo držati odvojenim od stranih državljana koji nisu podneli zahtev za međunarodnu zaštitu.⁵
- Ukoliko su članovi iste familije pritvoreni prema zakonima o stranim državljanima, treba uložiti sve napore kako bi se izbeglo razdvajanje familije.⁶
- CPT je mišljenja da bi se produženi pritvor osoba prema zakonima o stranim državljanima, bez vremenskog **ograničenja** i sa nejasnim izgledima za otpust, mogao jednostavno smatrati neljudskim postupanjem.⁷

2. Mehanizmi zaštite tokom pritvora

- Svaki slučaj lišenja slobode trebao bi biti praćen ispravnim individualnim nalogom o pritvoru, koji je lako dostupan u ustanovi u kojoj boravi dotična osoba; a nalog o pritvoru trebao bi se sačiniti na samom početku lišenja slobode ili što je pre moguće nakon lišenja slobode. Ovaj osnovni zahtev se primenjuje jednako na neregularne migrante koji su lišeni slobode. Nadalje, osnovni mehanizmi zaštite osoba koje su u pritvoru agencija za provođenje zakona su jači ukoliko postoji jedinstvena i sveobuhvatna evidencija o boravku u pritvoru za svaku takvu osobu, beležeći sve aspekte njegovog boravka u pritvoru i sve aktivnosti poduzete u vezi sa tim boravkom.⁸
- Pritvoreni neregularni migranti bi trebali, od samog početka njihovog lišenja slobode, uživati tri osnovna prava, na isti način kao i druge kategorije pritvorenika. Ta prava su: (1) pristup advokatu, (2) pristup lekaru, i (3) biti u stanju obavestiti rođaka ili treću osobu po vlastitom izboru o meri pritvora.⁹
- Pravo na pristup advokatu trebao bi obuhvatiti pravo na poverljiv razgovor sa advokatom, kao i pristup pravnom savetu o pitanjima koja su vezana sa boravak, pritvor i deportaciju. Ovo podrazumeva da situacije u kojima neregularni migranti nisu sami u poziciji da izaberu i plate advokata, trebaju iskoristiti pristup pravnoj pomoći.¹⁰
- Sve novopridošle pritvorenike trebao bi odmah pregledati lekar ili kvalifikovani medicinski tehničar koji je odgovoran lekaru.¹¹

⁴ [Malta: poseta 2004., stav 14](#); [Srbija i Crna Gora: poseta 2004., stav 65](#).

⁵ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 76](#); [Španija: poseta 2014., stav 9](#).

⁶ [Njemačka: poseta 2005., stav 56](#); [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 87](#).

⁷ [Bugarska: poseta 2008., stav 29](#).

⁸ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 85](#).

⁹ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 81](#).

¹⁰ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 82](#).

¹¹ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 82](#).

- Obaveštavanje **rođaka** ili **treće** osobe po vlastitom izboru o meri pritvora je uvelike olakšano ukoliko je neregularnim migrantima dozvoljeno da zadrže svoje mobilne telefone tokom lišenja slobode ili da im barem imaju pristup.¹²
- Pored ova tri osnovna mehanizma zaštite, međunarodno pravo priznaje pravo pritvorenog neregularnog migranta da traži konzularnu **pomoć**. Međutim, kako možda ne žele svi neregularni migranti kontaktirati svoje matične organe vlasti, ostvarenje ovog prava mora se prepustiti dotičnoj osobi.¹³
- Pritvoreni neregularni migranti bi trebali biti izričito obavješteni, bez odlaganja i na jeziku koji razumeju, o svojim pravima i proceduri koja se primenjuje na njih. U tom smislu, svim pritvorenim imigrantima trebalo bi na sistematičan način obezbediti dokument u kojem se navode ove informacije; dokument bi trebao biti na raspolaganju na jezicima koje najčešće govore dotične osobe, ukoliko je neophodno, usluge prevodioca bi trebale biti na raspolaganju. Dotične osobe bi u pisanoj formi trebale potvrditi da su obavještene o svojim pravima, na jeziku koji razumeju.¹⁴
- Strani državljani bi trebali dobiti, kad je to potrebno, pomoć kvalifikovanih prevodilaca. Korištenje drugih pritvorenika kao prevodilaca trebalo bi, u principu, izbegavati.¹⁵
- Pritvoreni neregularni migranti bi trebali imati svaku mogućnost da ostanu u svrsishodnom kontaktu sa vanjskim svetom, a trebali bi imati i redovan pristup telefonu ili svojim mobilnim telefonima.¹⁶
- Trebalo bi dogovoriti načine na koje pritvoreni neregularni migranti mogu konsultovati advokata ili lekara na stalnoj osnovi, kako mogu primiti posete predstavnika NVO-a, članova porodice ili drugih osoba po vlastitom izboru, te ostvariti telefonski kontakt sa njima.¹⁷
- U interesu je i pritvorenih imigranata i osoblja da postoje jasna pravila **kućnog** reda u svim pritvorskim objektima, a kopije pravila trebaju biti dostupne na odgovarajućem broju stranih jezika.¹⁸
- Pritvoreni neregularni migranti bi trebali iskoristiti efikasne pravne lekove koji im omogućavaju da sudska tela brzo odluče o zakonitosti njihovog lišenja slobode. Ova sudska revizija bi trebala obuhvatiti usmeno saslušanje uz pravnu pomoć, koja se besplatno pruža osobama koje nemaju dovoljno sredstava, te prevod (ako je potreban). Nadalje, pritvoreni neregularni migranti bi trebali biti izričito obavješteni o ovom pravnom leku. Nezavisni organ trebao bi **periodično** revidirati potrebu za produženjem pritvora.¹⁹

3. Odgovarajuće prostorije

- Zatvor po definiciji nije odgovarajuće mesto za pritvaranje nekoga ko nije ni osumnjičen niti osuđen za krivično djelo.²⁰

¹² [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 82.](#)

¹³ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 83.](#)

¹⁴ [Holandija \(Antili\): poseta 2007., stav 36; Rumunija: poseta 2006., stav 61.](#)

¹⁵ [Bugarska: poseta 2010., stav 53.](#)

¹⁶ [Mađarska: poseta 2015., stav 70; 19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 79; Srbija i Crna Gora: poseta 2004., stav 78.](#)

¹⁷ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 87.](#)

¹⁸ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 88.](#)

¹⁹ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 86.](#)

²⁰ [Irska: poseta 2014., stav 19.](#)

- Pritvoreni imigranti se često u prvo vrijeme drže u “prostorijama za zadržavanje na ulaznim **tačkama**”, tranzitnim zonama aerodroma i policijskim stanicama. Jasno, ova mesta su često neadekvatna za smeštaj osoba, posebno na duže periode. Shodno tome, vremenski period koje pritvoreni imigranti provedu u takvim ustanovama trebaju biti apsolutno najkraći mogući²¹ (npr., manje od 24 časa).
- Lica koja su pritvorena prema zakonima o stranim državljanima treba smestiti u centrima koji su **specifično** projektovani u takve svrhe, koje nude materijalne uslove i režim koji odgovaraju njihovoj pravnoj situaciji. Treba posvetiti pažnju, kad se projektuju i opremaju ovakve prostorije, da se izbegne, što je moguće više, bilo kakav utisak da se boravi u zatvorskom okruženju.²²
- Žene pritvorenice bi trebale boraviti u prostorima koji su odvojeni od prostora u kojima borave muški pritvorenici i njihovu privatnost treba garantovati.²³

4. **Odgovarajući materijalni uslovi za duže boravke (preko 24 časa)**²⁴

- Imigracioni pritvorski centri trebali bi obezbediti smeštaj koji je adekvatno opremljen, **čist** i dobro održavan, te koji nudi dovoljno životnog prostora u odnosu na broj onih koji tu borave.²⁵
- Ti centri bi trebali imati adekvatno osvetljenje (uključujući dnevno svetlo), ventilaciju i grejanje.²⁶
- Zvona sa alarmom treba postaviti u svim pritvorskim prostorijama u kojima osoblje nije stalno prisutno.²⁷
- Sva pritvorena lica trebaju imati:
 - krevet ili podijum, te čist madrac i čiste plahte;²⁸
 - jednostavan pristup sanitarnom **čvoru**, uključujući noću;²⁹
 - redovan pristup osnovnim sanitarnim potrepštinama (uključujući odgovarajuće doze sapuna, praška za pranje, toaletnog papira, šampona, pribora za brijanje, te zubne paste i četkice za zube) besplatno;³⁰
 - pristup tušu i **vrućoj** vodi;³¹
 - mogućnost da nose vlastitu **odeću** tokom boravka ukoliko je ta odeća prikladna i, ako je potrebno, da se ta odeća opere i popravi;³²
 - pristup neophodnim proizvodima i sredstvima kako bi održavali **čistoću** svog smeštaja;³³

²¹ [7. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 27.](#)

²² [Malta: poseta iz 2008., stav 51.](#)

²³ [Grčka: poseta iz 2011., stav 38.](#)

²⁴ [Grčka: poseta iz 2013., stav 51.](#)

²⁵ ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": poseta iz 2014., stav 113.](#)

²⁶ [Ukrajina: poseta iz 2002., stav 62.](#)

²⁷ [Grčka: poseta iz 2011., stav 38.](#)

²⁸ [Grčka: poseta iz 2007., stav 25.](#)

²⁹ [Grčka: poseta iz 2011., stav 38.](#)

³⁰ [Grčka: poseta iz 2011., stav 38.](#)

³¹ [Grčka: poseta iz 2013., stav 51.](#)

³² [Hrvatska: poseta iz 2007., stav 37.](#)

³³ ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": poseta iz 2014., stav 120.](#)

- pristup prostoru koji se može **zaključati** u kojem mogu čuvati lične stvari;³⁴
- pristup hrani i vodi za **piće**.³⁵ Obroci bi trebali uzeti u obzir religijske zahteve i prehrambene navike stranih državljana.³⁶

5. Otvoreni režim

- Uslovi u pritvoru za neregularne migrante trebaju odražavati prirodu njihovog lišenja slobode, uz određena ograničenja i sa režimom različitih aktivnosti. U pritvorskom objektu, pritvorenim osobama bi trebalo biti **ograničeno** kretanje što je manje **moгуće**.³⁷
- Pritvoreni neregularni migranti bi u principu trebali imati slobodan pristup prostoru za šetnju na otvorenom tokom celog dana (t.j. znatno više od jednog časa dnevno) a prostori za šetnju na otvorenom trebaju biti odgovarajuće opremljeni (klupe, natkriveni delovi, itd.).³⁸
- Što je duži period tokom kojeg se lica zadržavaju, treba im ponuditi širi spektar aktivnosti.³⁹ Svršishodne aktivnosti, u kontekstu imigracionog pritvora, mogu obuhvatiti, *između ostalog*, časove jezika, IT/časove kompjutera, baštovanstvo, zanatstvo i časove umetnosti, časove kuvanja i tzv. "kulturološke kuhinje".⁴⁰
- Imigracioni pritvorski centri bi trebali obuhvatiti pristup dnevnoj sobi i radio/televiziji i **novinama/časopisima**, kao i drugim **odgovarajućim načinima** rekreacije (npr., društvenim igrama, stonom tenisu, sportovima),⁴¹ biblioteci i verskim prostorijama.⁴² Sve višekrevetne sobe trebaju biti opremljene stolovima i stolicama u dovoljnom broju u odnosu na broj pritvorenih osoba.⁴³
- Pretpostavka treba biti u korist otvorenih poseta za pritvorene strane državljanke. Sobe za posetu trebaju omogućiti pritvorenim imigrantima da se sastaju pod otvorenim uslovima sa porodicom i prijateljima koji ih posećuju, a okruženje treba biti prilagođeno deci (uključujući igralište za decu). Ako se, izuzetno, smatra neophodnim nametnuti ograničenja nekom stranom državljanu, to bi trebalo uraditi na osnovu individualne procene rizika.⁴⁴
- Pritvorenim imigrantima bi trebalo ponuditi mogućnost da primaju posete nekoliko puta svake sedmice. U najmanju ruku, trebalo bi im omogućiti da prime barem jednu jednočasovnu posetu sedmično.⁴⁵
- Pritvoreni imigranti bi trebali imati pristup kompjuterima zajedno sa VOIP tehnologijom za besplatno telefoniranje (Voice over Internet Protocol) ili Skype-om i pristup osnovnim funkcijama interneta.⁴⁶

³⁴ [Hrvatska: poseta iz 2007., stav 35.](#)

³⁵ [Mađarska: poseta iz 2005., stav 53.](#)

³⁶ ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": poseta iz 2014., stav 120.](#)

³⁷ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 79.](#)

³⁸ [Mađarska: poseta iz 2015., stav 42; Francuska: poseta 2010., stav 43; Ukrajina: poseta 2009., stav 62.](#)

³⁹ [Cipar: poseta 2013., stav 45.](#)

⁴⁰ [Danska: poseta 2014., stav 78; Ujedinjeno Kraljevstvo: poseta 2012., stav 120.](#)

⁴¹ ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": poseta 2014., stav 113.](#)

⁴² ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": poseta 2014., stav 120.](#)

⁴³ [Grčka: poseta 2013., stav 72.](#)

⁴⁴ [Češka Republika: poseta 2014., stav 41; Holandija: poseta 2011., stav 72; Mađarska: poseta 2009., stav 44; Austrija: poseta 2014., stav 49.](#)

⁴⁵ [Nemačka: poseta 2010., stav 44.](#)

⁴⁶ [Danska: poseta 2014., stav 82; "Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": poseta 2014., stav 133.](#)

6. Kvalifikovano osoblje

- Osoblje u pritvorskim centrima za pritvorene imigrante trebalo bi pažljivo odabrati i ono bi trebalo dobiti odgovarajuću obuku.⁴⁷
- Osoblje bi trebalo posedovati dobro razvijene veštine u oblasti **međuljudske** komunikacije i kulturološke osveštenosti, imajući na umu različita porekla pritvorenika. Pored toga, barem neki članovi osoblja bi trebali posedovati odgovarajuće znanje stranih jezika.⁴⁸
- Takođe bi ih trebalo obučiti da prepoznaju **moгуće** simptome stresa koje pokazuju pritvorene osobe i da preduzmu odgovarajuće aktivnosti.⁴⁹
- Prisustvo osoblja ženskog i muškog pola može imati pozitivan uticaj u smislu zatvorskog etosa i ojačati nivo normalnosti u pritvorskom objektu.⁵⁰ Prisustvo ženskog zatvorskog osoblja trebalo bi biti zagarantovano u svim ustanovama u kojima se drže žene pritvorenice.⁵¹
- Etos okruženja u kojem se nalazi imigracioni pritvor ne bi trebao biti zatvorski, što znači da osoblje koje radi u pritvorskim imigracionim objektima ne bi trebalo biti opremljeno palicama, lisicama ili peper sprejom.⁵²

7. Disciplina, izdvajanje i sredstva obuzdavanja

- Što se tiče discipline, treba formalno uspostaviti jasne procedure i primenjivati ih u praksi; bilo kakva siva zona podrazumeva rizik od nastajanja nezvaničnog (i nekontrolisanog) sistema.⁵³ U tom kontekstu, CPT preporučuje da:
 - se sačine formalni propisi o disciplini za centre u kojima se drže strani državljani pritvoreni na osnovu zakona o stranim državljanima. Ti propisi bi trebali obezbediti pritvorenima pravo da budu saslušani o određenom prekršaju koji su navodno počinili, te da ulože žalbu višem organu protiv bilo koje izrečene sankcije;
 - treba usvojiti jasnu disciplinsku proceduru koja omogućava pritvorenoj osobi pravo da bude obavještena u pisanoj formi o optužbama protiv nje, te da pozove svedoke u svoju sopstvenu korist.⁵⁴
- Ukoliko se izrekne mera izdvajanja (npr., iz bezbednosnih razloga), strani državljani koji su izdvojeni trebaju imati kopiju odluke o izdvajanju i informacije o mogućnostima ulaganja žalbe na tu meru nekom vanjskom organu, izdvajanje bi trebalo biti vremenski ograničeno i o njemu treba voditi posebnu evidenciju (koja sadrži potpune informacije, kao što su datum i vreme ulaska i izlaska iz prostorije za izdvajanje, razlozi za izdvajanje, itd.).⁵⁵

⁴⁷ [Luksembourg: poseta 2015., stav 111](#); [Češka Republika: poseta 2014., stav 37](#).

⁴⁸ [Luksembourg: poseta 2015, stav 111](#); [Češka Republika: poseta 2014, stav 37](#).

⁴⁹ [Luksembourg: poseta 2015, stav 111](#); [Češka Republika: poseta 2014, stav 37](#).

⁵⁰ [Grčka: poseta 2013, stav 79](#).

⁵¹ [Malta: poseta 2004, stav 61](#).

⁵² [Norveška: poseta 2011, stav 38](#); [Latvija: poseta 2011, stav 36](#).

⁵³ [Malta: poseta 2004, stav 64](#).

⁵⁴ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 88](#); [Ukrajina: poseta 2009, stav 71](#); [Bugarska: poseta 2008, stav 44](#); [Francuska: poseta 2006, stav 76](#).

⁵⁵ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 88](#); [Ukrajina: poseta 2009, stav 71](#); [Bugarska: poseta 2008, stav 44](#); [Francuska: poseta 2006, stav 76](#).

- Izdvojeni pritvorenici trebaju imati na raspolaganju nameštaj prikladan za odmor, slobodan pristup sanitarnom čvoru, te redovan pristup tušu, kao i barem jedan čas šetnje na otvorenom svaki dan, te pristup štivu za čitanje.⁵⁶
- Stavljanje lisica pritvorenim imigrantima rutinski svaki put kada napuste pritvorski objekat, kao što je sprovođenje do bolnice, neproporcionalno je; upotrebu sredstava obuzdavanja treba razmatrati u svakom pojedinačnom slučaju i treba je zasnivati na principu proporcionalnosti.⁵⁷

8. Nadzor i mehanizmi za ulaganje pritužbi

- Nezavisni nadzor pritvorskih objekata za neregularne migrante je važan element u sprečavanju zlostavljanja i, uopšte, u pružanju zadovoljavajućih uslova u pritvoru. Kako bi bili u potpunosti efikasni, nadzorne posete bi trebale biti i česte i nenajavljene. Nadalje, nadzorna tela bi trebala imati ovlašćenja za intervjuisanje neregularnih migranata nasamo i trebali bi analizirati sva pitanja koja se tiču njihovog tretmana (materijalne uslove u pritvoru, evidenciju o pritvoru i drugu dokumentaciju, ostvarivanje prava pritvorenih osoba, zdravstvenu zaštitu, itd.).⁵⁸
- Efikasne procedure za ulaganje pritužbi su osnovna zaštita protiv zlostavljanja u imigracionom pritvoru. Što se tiče procedura za ulaganje pritužbi, pritvoreni imigranti trebaju imati otvorene kanale za ulaganje pritužbi, i interne i vanjske, te imati pravo na poverljiv pristup odgovarajućim organima za ulaganje pritužbi.⁵⁹

9. Odgovarajuća zdravstvena zaštita

- Medicinski skrining svih novopridošlih pritvorenika je u interesu i pritvorenika i osoblja, posebno zbog identifikacije onih koji nose rizik od samopovređivanja, skrininga prenosivih bolesti i pravovremene evidencije bilo kakvih povreda.⁶⁰
- Svi novopridošli pritvorenici trebaju imati mogućnost sveobuhvatnog medicinskog skrininga (uključujući skrining prenosivih bolesti) koji vrši lekar ili kvalifikovani medicinski tehničar koji je odgovoran lekaru što je prije moguće nakon prijema.⁶¹
- Evidencija koja se **sačinjava** nakon medicinskog pregleda pritvorenika, bez obzira da li je novopridošli ili ne, treba sadržavati:
 - (i) potpuno objektivni medicinski nalaz koji se zasniva na temeljitom pregledu;
 - (ii) zabeležene izjave dotične osobe koje su od značaja za medicinski pregled, uključujući sve navode o zlostavljanju koje lice iznese;
 - (iii) mišljenje lekara u svetlu (i) ili (ii), ukazujući na konsistentnost između svih iznesenih navoda i objektivnih medicinskih nalaza.

Pored toga, rezultate svakog pregleda, uključujući gorepomenute izjave i mišljenje lekara, treba staviti na raspolaganje pritvoreniku i njegovom advokatu.⁶²

⁵⁶ [Ukrajina: poseta 2009., stav 71; Bugarska: poseta 2008., stav 44.](#)

⁵⁷ [Holandija: poseta 2011., stav 56; Malta: poseta 2004., stav 67.](#)

⁵⁸ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 89.](#)

⁵⁹ [Ujedinjeno Kraljevstvo: poseta 2012., stav 136; Španija: poseta 2011., stav 97.](#)

⁶⁰ [Švedska: poseta 2015., stav 37.](#)

⁶¹ [Švedska: poseta 2015., stav 37.](#)

⁶² [Austrija: poseta 2014., stav 46.](#)

- Kada god su zabeležene povrede u skladu sa navodima o zlostavljanju koje je iznio pritvorenik (ili koje, čak i u nedostatku navoda, ukazuju na zlostavljanje), informacijom treba odmah i na sistematičan način skrenuti pažnju nadležnog tužioca, bez obzira na želje dotične osobe.⁶³
- Medicinsku poverljivost bi trebalo poštovati na isti način kao i u zajednici; posebno, medicinski kartoni neregularnih migranata ne bi trebali biti dostupni nemedicinskom osoblju nego, upravo suprotno, trebali bi ih držati pod ključem medicinski tehničar ili lekar. Čak šta više, sve medicinske preglede treba obavljati izvan slušnog dometa i – osim ako dotični lekar drugačije zahteva u konkretnom slučaju – izvan vidokruga zatvorskog osoblja.⁶⁴
- U najmanju ruku, lice sa priznatim kvalifikacijama medicinskog **tehničara** mora biti prisutno na dnevnoj osnovi u svim centrima za pritvorene neregularne migrante. Takvo lice bi trebalo, posebno, obavljati početni medicinski skrining novopridošlih (posebno za prenosive bolesti, uključujući tuberkulozu), primati zahteve za lekarski pregled, obezbeđivati nabavku i podelu terapije, čuvati medicinsku dokumentaciju i nadzirati opšte higijenske uslove.⁶⁵
- Kada god medicinsko ili osoblje koje pruža negu nije u mogućnosti obaviti pravilnu dijagnostičku evaluaciju zbog jezičkih barijera, trebalo bi moći bez odlaganja iskoristiti usluge kvalifikovanog prevodioca.⁶⁶
- Pritvoreni neregularni migrant trebali bi biti u potpunosti informisani o tretmanu koji im se nudi.⁶⁷
- Pritvorenicima bi trebalo pružiti odgovarajući pristup psihološkoj **pomoći** i psihijatrijskoj nezi.⁶⁸ Nadalje, treba uvesti procedure i obuku s ciljem sprečavanja samopovreda i samoubistava.⁶⁹

10. Nega ranjivih lica (posebno dece)

- Treba uvesti specifične skrining procedure i odgovarajuću negu s ciljem identifikacije žrtava mučenja i drugih lica koja se nalaze u stanju ranjivosti. U tom smislu, CPT smatra da bi trebale postojati svrsishodne alternative pritvoru za određene ranjive kategorije lica. Te kategorije obuhvataju *inter alia* žrtve mučenja, žrtve trgovine ljudima, trudne žene i dojilje, decu, porodice sa malom decom, starija lica i lica sa fizičkim nedostacima.⁷⁰
- CPT želi podsetiti na svoj stav da treba uložiti sve napore da se izbegne pribegavanje lišenju slobode neregularnog migranta koji je dete.⁷¹

⁶³ [Austrija: poseta 2014., stav 46.](#)

⁶⁴ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 92.](#)

⁶⁵ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 91.](#)

⁶⁶ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 92.](#)

⁶⁷ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 92.](#)

⁶⁸ [Finska: poseta 2014., stav 36.](#)

⁶⁹ [Grčka: poseta 2015., stav 117.](#)

⁷⁰ [Mađarska: poseta 2015., stav 51; Danska: poseta 2014., stavovi 77-79; Kipar: poseta 2013., stav 33; Ujedinjeno Kraljevstvo: poseta 2012. \(septembar\), stavovi 132 i 133; 19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stavovi 75 i 76; Malta: poseta 2008., stav 68.](#)

⁷¹ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 97.](#)

- Kada se, izuzetno, deca drže zajedno sa roditeljima u pritvorskom centru, lišenje slobode treba biti što je kraće moguće. Majka (ili bilo koji drugi primarni skrbnik) i dete trebaju biti smešteni zajedno u objektu koji zadovoljava njihove specifične potrebe.⁷²
- CPT se slaže sa Komitetom Ujedinjenih nacija o pravima deteta koji smatra da "[u] primeni člana 37. Konvencije [o pravima djeteta] i principa najboljeg interesa djeteta, deca bez pratioca ili razdvojena deca ne bi trebala, po opštem pravilu, biti držana u pritvoru. Pritvor se ne može opravdati samo na osnovu toga što dete nema pratioca ili što je razdvojeno, ili na osnovu njegovog statusa migranta ili boravišnog statusa, ili nedostatka takvog statusa".⁷³ Nadalje, druga tela Saveta Evrope, kao što su Parlamentarna skupština⁷⁴ i Komesar za ljudska prava,⁷⁵ mišljenja su da deca bez pratioca ne bi trebala biti pritvarana.⁷⁶
- Što je pre moguće nakon što prisustvo maloletnika bez pratnje postane poznato organima vlasti, stručna kvalifikovana osoba treba obaviti početni intervju, na jeziku koji dete razume. Treba obaviti procenu detetove konkretne ranjivosti, uključujući sa stanovišta detetove starosti, zdravlja, psihosocijalnih faktora i drugih potreba za zaštitom (uključujući one koje proističu iz nasilja, trgovine ljudima ili iz traume).⁷⁷ Treba uložiti sve napore da se omogući njihov trenutni otpust iz pritvorskog objekta i njihov smeštaj u objekat koji pruža odgovarajuću negu.⁷⁸
- Svakom detetu bez pratioca ili razdvojenom detetu lišenom slobode trebalo bi omogućiti pravovremen i otvoren pristup pravnoj i drugoj odgovarajućoj pomoći, uključujući dodelu staraoca ili zakonskog zastupnika⁷⁹ koji ih obaveštava o njihovoj pravnoj situaciji i efikasno štiti njihove interese. Takođe treba uvesti mehanizme revizije kako bi se nadzirao kvalitet starateljstva.⁸⁰
- Deca bi se trebala držati samo u centrima projektovanim da odgovore na njihove **specifične** potrebe i koje imaju pravilno obučeno osoblje muškog i ženskog pola⁸¹
- Kako bi se smanjio rizik od iskorištavanja, treba napraviti posebne dogovore o životnim prostorima koji su prikladni za decu, na primer, odvajajući ih od odraslih, osim ako se smatra da to nije u najboljem interesu deteta. Ovo bi, na primer, bio slučaj kada su deca u društvu svojih roditelja ili drugih bliskih srodnika. U tom slučaju, treba uložiti sve napore da se izbegne razdvajanje porodice.⁸²
- Deci lišenoj slobode treba ponuditi spektar konstruktivnih aktivnosti (sa posebnim naglaskom na omogućavanje nastavka školovanja za dete).⁸³

⁷² [Kipar: poseta 2013., stav 36](#); [Češka Republika: poseta 2014., stav 32](#).

⁷³ Komitet o pravima deteta, Opšti komentar br. 6 (2005) o postupanju sa decom bez pratioca i razdvojenom decom izvan njihove zemlje porekla, CRC/GC/2005/6, 1. septembar 2005., stav 61

⁷⁴ Parlamentarna skupština Saveta Evrope, Rezolucija 1707 (2010) o pritvaranju tražilaca azila i neregularnih migranata u Evropi, 28. januar 2010., stav 9.1.9, i Rezolucija 2020 (2014) o alternativama imigracionom pritvoru za decu, 3. oktobar 2014., stav 3

⁷⁵ Komesar za ljudska prava, Pozicioniranje prava maloletnih migranata u neregularnoj situaciji, CommDH/PositionPaper(2010)6, 25. juni 2010.

⁷⁶ [Finska: poseta 2014., stav 29](#).

⁷⁷ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 98](#).

⁷⁸ [Danska: poseta 2014., stav 77](#).

⁷⁹ ["Bivša jugoslovenska Republika Makedonija": poseta 2014., stav 122](#).

⁸⁰ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 98](#).

⁸¹ [Grčka: poseta 2015., stav 108](#).

⁸² [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 100](#).

⁸³ [19. Opšti izveštaj o aktivnostima CPT-a, stav 99](#).